

Maa ja Metsätaluosministeriö (1149/01.01/2017)

Lausunto

Hallituksen esitykseksi laeiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Arvostamme suuresti sitä, että riistanhoitoyhdistysten toiminnan edellytysten parantamiseen kiinnitetään voimakkaasti huomiota, koska riistanhoitoyhdistyksillä on ratkaisevan tärkeä rooli riistahallinnon ja riistantutkimuksen kenttätöissä. Parannustoimenpiteiden pitäisi olla kuitenkin sellaisia, joilla pystytään säilyttämään tai jopa lisäämään metsästäjien aktiivisuutta ja kiinnostusta riistanhoitoyhdistystoimintaa kohtaan. Pelkona on, että mitä suurempiin yksiköihin mennään ja mitä kaukaisemmaksi ja vieraammaksi toimintaa johtava henkilö/henkilöt koetaan, sitä vähemmän löytyy aktiivisuutta riistanhoitoyhdistystoimintaan.

Riistanhoitoyhdistykset

Riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoinen yhdistyminen sekä palvelujen yhdessä tuottaminen on kannatettavaa ja taloudellisesti kannattavaa.

Emme kuitenkaan näe hyvänä asiana muodostaa isoja tuhansien jäsenien yhdistyksiä, koska siinä on vaarana, että lähihallinnon toiminnan etäännyessä toimintaa ei metsästäjien piirissä enää koeta ns. omaksi toiminnaksi ja siitä jättäytyään pois. Vaarana on myös viranomaistuminen.

Mielestämme kustannussäästöt isoissa yksiköissä ovat marginaaliset ja tulevien vuosien kustannuskehitys on vaikeasti arvioitavissa.

Valtionavustuksen maksuperusteet

Mielestämme riistanhoitomaksun korotukselle on tarvetta riistanhoitoyhdistysten toiminnan rahoituksen varmistamiseksi. Emme kuitenkaan näe hyvänä ja yhdenvertaisena esitystä valtionavustusten jakoperusteista.

- 1) Toiminnanohjauksen palvelutarve
Jakoperusteena riistanhoitoyhdistyksen jäsenmäärä tilanteessa, jossa riistanhoitoyhdistys maksaa palkkaa toiminnanohjaajalle on helposti mitattavissa. Vaihtoehtona riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjauksen ostaminen riistakeskuksen palkkalistoilla olevalta viranhaltijalta, jolla on useiden riistanhoitoyhdistysten ohjaus vastuullaan, etäännyttää yhdistyksen toimintaa paikalliselta tasolta ja näivettää vapaaehtoistyön määrää pitkällä aikavälillä. Vaarana on myös palkkakulujen kasvaminen, koska yhdistyksissä ja seuroissa on oltava kuitenkin yhteyshenkilö, joka organisoii paikallistason käytännön kenttätehtävät (riistakolmiot, ampumakokeet, kurssit, tutkinnot, muut koulutukset), koska ison alueen toiminnanohjaajalla ei ole yksinkertaisesti aikaa hoitaa kaikkia tehtäviä itse.

Esitetyn lakimuutoksen mukaan riistakeskus vastaisi rahan jaosta yhdistyksille. Jos toiminnanohjaus on ostettu riistakeskukselta, niin herää kysymys onko riistakeskus

oikea instanssi vastaamaan rahanjaosta tällaisessa tilanteessa. Kuka määrittelee ostopalvelun hinnan alkuvaiheessa? Mikä on yhdistyksen asema kun neuvotellaan palkankorotuksista? Toinen epäselvä asia on hallituksen toimintavalta. Jos yhdistys on ostanut palvelun riistakeskukselta, niin onko rhy:n hallituksella oikeus sanoa irti sopimus halutessaan?

- 2) Metsästyksen valvonta
Metsästyksen valvonnan määrä ja tarve on hyvin vaikeasti mitattava asia, koska sitä tehdään mm. koko ajan oman metsästyksen ohessa. Valvonnan tarve on syklistä vaihdellen vuosittain hyvin paljon.
- 3) Suurriistakantojen hallinta
Mielestämme ei ole kohtuullista eikä oikeudenmukaista ohjata riistanhoitomaksuin kerättyä (metsästäjien) rahaa suurpetovahinkojen tai konfliktien ennalta ehkäisemiseen tai tehtävien suorittamiseen. Riistanhoitoyhdistys ei ole millään tavoin vaikuttanut suurpetokantojen syntyyn tai olemassaoloon. Hirvikannan hoitosuunnitelmat on valmisteltu ja sovittu sidosryhmä neuvotteluissa sujuvasti ilman ongelmia. Tähän saakka neuvottelujen järjestelyistä on vastannut riistakeskus.

SRVA- toiminta on ollut vapaaehtoistyötä pääsääntöisesti. Tämän toiminnan rahoittaminen riistanhoitomaksuvaroista ei ole mielestämme oikeudenmukaista, vaan toiminnan kuluja varten pitäisi varata valtion budjettiin erillinen määräraha toiminnan kulujen peittämiseen.

SRVA-toiminta sekä toiminta susireviirialueilla on kaikkien kansalaisten turvallisuuden takaamiseen tähtäävää toimintaa, erityisesti kun toiminta koskee suurpetoihin liittyvää toimintaa. Tehtäviä voidaan verrata esim. poliisien viranomaistoimintaan, jolla pyritään takaaman kaikkien ihmisten turvallisuus.

- 4) Koulutuksia ja nuorisotyötä
Koulutustarpeen ja nuorisotyön tarvetta ohjaa kysyntä, joka vaihtelee vuosittain paljon. Rahanjaon perusteena se on vaikeasti mitattavissa.
- 5) Riistalaskentoihin kannustaminen
Tämä on erittäin kannatettava asia rahanjaon perusteena, mutta myös sen rahallinen arvo on vaikea mitata.
- 6) Valtionmaiden metsästysjärjestelyiden palveluntarve
Valtionmaiden metsästyksen palvelut kohdentuvat hyvin epätasaisesti maassamme. Näiden palvelujen järjestämisestä riistanhoitoyhdistyksille koituvat kulut pitäisi maksaa jostain muualta kuin riistahoitomaksuvaroista, esim. metsästäjien maksamista lupamaksuista, jotka he maksavat metsästäessään valtionmailla.

Yleisiä huomioita esityksestä ja lakiehdotuksesta

- Riistan elinympäristöjen hoito
Mielestämme ei ole oikein käyttää riistanhoitomaksuin kerättyjä varoja riistan elinympäristössä tapahtuneiden muutosten korjaamiseen. Näihin hankkeisiin on ensisijaisesti rahoitus hankittava niiltä tahoilta, jotka ovat aiheuttaneet elinympäristön huonontumisen tai jopa pilaantumisen. EU-rahoituksen mahdollisuudet pitäisi selvittää elinympäristöjen hoitohankkeissa.
- Mielestämme Suomen Riistakeskuksen roolia valtionavustusten hallinnoitsijana ei tulisi muuttaa nykyisestäään, vaan pitäisi pysyttäytyä nykyisessä maa- ja metsätalousministeriön alaisessa järjestelmässä. Muutosehdotuksen vaikutus Suomen riistakeskuksen suoriutumiseen tehtävästä nykyisellä henkilöstöllä on lähes mahdoton, eikä mielestämme ole syytä lisätä hallinnon kuluja eikä byrokratiaa. Lausunnonantaja on päätenyt samaan lopputulokseen (3.2 toteuttamisvaihtoehdot, sivu 10, viimeinen kappale).
- (3.3 Keskeiset ehdotukset sivu 11, kappale 5). Toiminnanohjausta vahvistettaisiin kohdentamalla suurin osa riistanhoitomaksun korotuksen johdosta kertyvistä varoista riistanhoitoyhdistykselle tarjottavaan ammattimaisen toiminnanohjaajan palkkaamiseen mahdollistavaan tukeen, mikäli riistanhoitoyhdistykset yhdistyvät vapaaehtoisesti. Yhdistys voisi jatkaa toimintaansa myös vanhalla mallilla, jolloin rahoitus määräytyisi laissa säädetyillä jakoperusteilla toiminnan tuotoksien mukaan. Tämän mukaan riistanhoitomaksun korotuksesta suurin osa menisi toiminnanohjaukseen vapaaehtoisissa yhdistymisissä. Kyseisessä tapauksessa ei puhuta tuotoksista mitään. Kaiken kaikkiaan varsinaiseen toimintaan ohjautuisi pahimmassa tapauksessa pieni osa korotuksen tuomista varoista.

Lakien muutospaketin ja taustamuistion perusteella näyttää siltä, että niissä keskitytään hallinnon rakenteisiin. Laadun ja tuottavuuden kannalta tärkeimmät asiat jäisivät ennalleen.
- Lain 7 §:ään ja 8 §:ään sisältyy ristiriidan siemen. 7 §:n mukaan riistakeskuksen johtaja huolehtii riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjauksen organisoinnista. 8 §:n mukaan riistanhoitoyhdistysten valvonnasta vastaa julkisten hallintotehtävien päällikkö tai julkisten hallintotehtävien päällikön nimittämä toimihenkilö. Rajanveto tukemisen, ohjaamisen ja valvonnan välillä on käytännössä veteen piirretty viiva. Kun lisäksi julkisten hallintotehtävien päällikkö ei vastaa riistakeskuksen johtajalle eikä hallitukselle julkisiin hallintotehtäviin liittyvistä toimistaan, ristiriitaisuudet johtamisessa ovat mahdollisia, jos näiden henkilöiden yhteistyö ei toimi kunnolla. 7 §:n määräys siitä, että johtaja huolehtii riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjauksen organisoinnista on tarpeeton, koska joka tapauksessa laitoksen johtaja huolehtii aina kaiken toiminnan ohjauksen ja tuen organisoinnista. Mielestämme lakiin ei tulisi kirjata säädöksiä, joilla ei ole juridista relevanssia.

Kannanottomme esitykseen

- Toteamme esityksen eduskunnalle olevan kokonaisuutenaan puutteellisen. Esitys ei anna riittävästi tietoa riistanhoitomaksuista kertyvien rahojen jakautumisesta, huolimatta siitä, että perusteet on mainittu lakitekstissä. Esityksessä mainittuihin toiminnanohjauksen vahvistamiseen ja vapaaehtoiseen yhdistymiseen on varattu suurin osa korotuksen johdosta kertyvistä varoista, mutta sen osuutta ei tarkemmin määritellä ehdotuksessa. Myös muihin tehtäviin kohdistuvan rahoituksen jakautuminen on epäselvä. Esityksen vaikutusta metsästäjien aktiivisuuteen ei ole selvitetty. Vaarana on, että vapaaehtoinen riistahoitoyhdistystoiminta taantuu. Esitämme lakiehdotuksen palauttamista uuteen valmisteluun.

Kauhavalla 21.7.2017

Härmän riistanhoitoyhdistyksen 306 puolesta

Mikko Salimäki

Toiminnanohjaaja

Ilkka Vainio

Riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtaja